

## Ki Tisa' – Exodus 30:11 – 34:35

### **Aliyah 2 – Exodus 31:18 – 33:11**

In deze *aliyah* treffen we het verhaal van het **gouden kalf** aan. Het is verbazingwekkend dat dit verhaal zich slechts korte tijd na de verschijning van God op de **Sinaï** plaatsvindt. Toen God verscheen op de Sinaï stond het volk te beven en durfden ze niet eens met God te spreken. Ze waren diep onder de indruk. En nu, korte tijd later, maken ze een gouden kalf om dat te vereren, tegen het gebod van God in.

Toch hoeft dit niet te verbazen, want we lezen keer op keer in de Bijbel, dat het juist in **het heilige hart** van alle dingen **misgaat**. Zo was satan één van de engelen, die het dichtst bij God stonden. Juist hij kwam in opstand tegen God. En Adam mocht wandelen met God in de heilige hof van Eden. Meteen vond daar de zondeval plaats. Korach, Dathan en Abiram hadden hoge posities te midden van het volk van God en juist zij kwamen in opstand tegen Mozes. De priesters Aäron en zijn zonen mochten de Tabernakel binnengaan. Direct brachten Aärons zonen vreemd vuur de Tabernakel binnen en zij werden gedood door vuur uit de hemel. Ook in Yeshua's dagen ging dit principe op. Yeshua had het meest te duchten van de Joodse leiders, die veel van de Thora wisten en de Tempeldienst reguleerden.

Van al deze verhalen gaat een sterke **waarschuwing** uit: hoe dichter je op het vuur zit, des te groter het risico. Mensen kunnen het kennelijk moeilijk verdragen om in Gods heilige aanwezigheid te zijn. Zij gaan zichzelf dan al snel geweldig vinden en doen dan domme dingen. De gevolgen daarvan zijn groot, als we met Gods heilige zaken te maken hebben. Neem deze waarschuwing ter harte als je een **bevoorrechte positie** hebt gekregen binnen Gods Koninkrijk. Dergelijke posities vragen zeer veel van onze nederigheid en zachtmoedigheid.

God had niet voor niets Mozes geroepen om het volk uit Egypte te leiden. Van Mozes wordt gezegd, dat hij de **meest zachtmoedige man** op aarde was.<sup>1</sup> Hij had de juiste nederige houding om deze leiderschapspositie te kunnen dragen, zonder zichzelf te verheffen. Dat is niet aan iedereen gegeven. Laten we onze **leiders niet benijden**, want zij dragen een grotere verantwoordelijkheid en er wordt meer van hun karakter gevraagd. Laten we eerder voor hen bidden. Laten we ook **niet tegen leiders opkijken**, alsof zij het alleen maar goed kunnen doen, want juist in het leiderschap gaat het volgens de Bijbel dus vaak mis. Het is goed om alert te blijven en elkaar vriendelijk bij de les te houden.

Laten we inzoomen op het gouden kalf verhaal. In Exodus 32:1 lezen we dat het volk naar Aäron toekwam en zei: 'Maak goden die vóór ons uit gaan, want we weten niet wat er met Mozes is gebeurd.' Mozes was namelijk al vele dagen op de berg Sinaï in de donkere wolken van Gods aanwezigheid. Het volk was bang dat Mozes het niet had overleefd. Ze wisten niet goed hoe lang ze nog moesten wachten.

---

<sup>1</sup> Numeri 12:3.

De zonde die tot het gouden kalf leidde, was dus in eerste instantie **ongeduld**. Het volk was al weken aan het wachten en ze wisten niet waar ze aan toe waren. Ze wilden niet langer wachten op Mozes en op God. Daarom namen ze het heft in eigen hand. Hier valt best wel in te komen. Het kan ons ook overkomen dat we voor ons gevoel alleen maar op God (en de leiders) aan het wachten zijn, zonder dat er iets lijkt te gebeuren. We weten niet waar we aan toe zijn. Dan kan het zomaar voorkomen dat we denken: 'Ik heb lang genoeg gewacht, nu neem ik het heft in eigen handen; we gaan wat doen!' Dit brengt het risico met zich mee dat we God voor de voeten gaan lopen.

Als we met God willen wandelen, zullen we zeker geduld moeten trainen. **Wachten op God** is misschien wel het lastigste onderdeel van onze weg met de Heer. Maar wachten op de Heer levert ons ook de grootste zegeningen op. Als wij durven te wachten, in aanhoudend gebed, dan zal God op zijn tijd verschijnen en zijn beloftes vervullen. **Stilte-tijden** en tijden waarin niet veel gebeurd zijn van essentieel belang. In deze tijden bereidt God ons voor, om te ontvangen wat Hij voor ons in petto heeft. De vraag is dan wel: **vertrouwen** wij God en leven we met de verwachting dat Hij op komt dagen, ook als het lang duurt? Of wantrouwen we God eigenlijk? Het volk wantrouwde God, want zij gingen ervan uit dat Mozes wel iets overkomen zou zijn, daar in de wolk.

In 2 Petrus 3:3-4 staat dat er in de **Eindtijd** ongeduldige lieden zullen zijn, die spotten met de wederkomst van Yeshua. Zij zullen zeggen: *Waar is de belofte van Zijn komst? Want vanaf de dag dat de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen zoals vanaf het begin van de schepping.* Eigenlijk zeggen zij precies hetzelfde als het volk in de huidige *aliyah*. Het duurt nu al zo lang; **Yeshua zal wel niet meer komen**. Dit opent de weg voor allerlei afgodisch gedrag. Want mensen hebben toch zo hun goden nodig. Als God niet op komt dagen, dan worden er wel andere goden voor in de plaats gezet.

Verder suggereert het volk in Exodus 32:1 dat Aäron goden kan maken, **die voor het volk uitgaan**. Er lijkt meer aan de hand te zijn, dan op het eerste gezicht blijkt. Aäron zegt hier ook iets heel wonderlijks over tegen Mozes in vers 24: *Toen zei ik tegen hen: Wie goud heeft, moet dat afrukken en aan mij geven. En ik gooide het in het vuur en dit kalf kwam eruit.* Hij zegt dus tegen Mozes dat hij wat goud in het vuur gooide en het kalf vanzelf ontstond en zelf uit het vuur kwam lopen. Hij had de Israëlieten een god gegeven, die voor ze uit kon gaan.

Dit alles lijkt **demonische activiteit** te verraden. Hier was meer aan de hand, dan het maken van een gouden beeld. Hier zaten waarschijnlijk gevallen engelen achter. We horen een echo hiervan in Openbaring 13:15, waar de valse profeet **een beeld** maakt **voor de antichrist** en dat een **levensgeest** geeft, zodat het kan spreken. Vervolgens moet iedereen dat beeld aanbidden, op straffe van de dood. Het gouden kalf verhaal krijgt zijn climax dus nog in de Eindtijd.

Er zijn meer aanwijzingen dat de verering van het gouden kalf, eigenlijk **engelenverering** was. Kort daarvoor was God immers verschenen op de Sinaï. En we weten uit Ezechiël 1 en 10 dat Gods Troon gedragen wordt door vier **cherubs**. Dit zijn engelen met vier gezichten, namelijk van een mens, een adelaar, een leeuw en **een rund**. De engelen

namen dus ook de gedaante aan van een rund. Het is geen gekke gedachte, dat met het gouden kalf eigenlijk een gevallen cherub in de gedaante van een rund aanbeden werd. Nu zouden we kunnen afleiden uit Ezechiël 28 dat **satan** één van de vier cherubs is geweest, die Gods Troon droegen, maar dat hij uit de hemel is gevallen. Het kan dus goed zijn dat de Israëlieten hier satan zelf aanbadten.

In dit gedeelte zien we dus de verering van een gevallen cherub. Dit is niet de enige vorm van engelenverering, die we bij de Israëlieten tegenkomen. We lezen namelijk in 2 Koningen 18:4 dat de **koperen slang** uit de woestijn ook **vereerd** werd. Deze koperen slang had de vorm van de serafs. Dit waren de engelen, die boven Gods Troon vlogen. Zij hadden de gestalte van vurige slangen. De geschiedenis van de koperen slang vinden we in Numeri 21:4-9. We lezen daar dat God *negasjiem serafim*, vurige slangen, onder het volk zond, die de Israëlieten doodbeten. Daar wordt letterlijk het woordje *seraf* gebruikt. God zond zijn **vurige serafs** om het volk te straffen. De koperen slang was een afbeelding van zo'n seraf. Deze werd later door de Israëlieten aanbeden.

We zien dus de verering van een gouden cherub en een koperen seraf in de woestijn. De zonde van de Israëlieten was dus niet, dat zij iets levenloos gingen aanbidden, maar dat zij **lagere hemelse wezens** dan God Zelf gingen aanbidden. Dit kan ook verklaren waarom Aäron in deze zaak meeging. Hij dacht dat het volk maar beter een engel van God kon aanbidden, zodat ze toch in zekere zin aan God toegewijd zouden blijven. Dit was in zijn optiek waarschijnlijk beter, dan dat zij zouden gaan dwalen door de woestijn of terug zouden keren naar de goden van Egypte. We horen Aäron dan ook in Exodus 32:5 zeggen: *'Morgen is er een feest voor Jehovah'*. Kennelijk was hij ervan overtuigd dat het volk door het vereren van de gouden cherub, eigenlijk **de Heer zelf** vereerde.

Dit gevaar is heel reëel, ook voor ons. Ook voor ons bestaat het risico, dat we goede dingen van God gaan vereren boven God zelf. Zo vervielen de Farizeeën bijvoorbeeld tot het **vereren van de Bijbel** boven God Zelf. De Bijbel is gegeven door God, maar is niet God Zelf. De Farizeeën wilden alleen de Thora hebben en dachten die zelf uit te kunnen leggen. Daar hadden ze God niet meer bij nodig. In de Joodse traditie wordt soms zelfs gesuggereerd dat de rabbijnen God kunnen verslaan met hun redeneringen vanuit de Thora. Hier zit een **religieuze geest** achter. Als wij denken door onze Bijbelkennis God te 'bezitten', dan zitten we op een verkeerde weg.

Verder vormen we allemaal een **beeld van God** in ons hoofd. Sommige van die beelden kunnen zich zo vastzetten in ons hoofd, dat we daar geen afstand meer van willen doen, zelfs niet als God probeert om een andere kant van Zichzelf te laten zien. We kunnen bijvoorbeeld onze theologische ideeën hebben over een strenge God of juist over een lievige God. Die beelden willen we misschien liever vereren, dan God Zelf.

**Liturgie** is ook altijd een gevoelig punt in dezen. De één zweert bij de psalmen oude berijming en een ander ziet het als taak om iedereen tot de 'shabbat' te bekeren. Zo hebben we allemaal onze liturgische dingen. De ene zaak is Bijbelser dan de andere, maar dat is niet het punt waar het hier om gaat. De vraag is: **wat vereren wij eigenlijk?** Staat God Zelf nog centraal? Of is de liturgie en de religieuze beleving centraal komen te

staan? Waar spreek jij het meeste over? Dat is vaak een indicatie...Laten we onszelf eerlijk onderzoeken of lagere zaken de plek van God Zelf ingenomen hebben.

**Gouden kalveren** komen niet alleen in de religieuze sfeer voor. Onze samenleving kent zo ook zijn gouden kalveren. Om deze op het spoor te komen, moeten we nog even terug naar de *parshah*. Ten eerste spelen **sierraden** een belangrijke rol. Het gouden kalf werd namelijk gemaakt van de gouden oorkringen. En na het hele gouden kalf verhaal lezen we in Exodus 33:4-6 dat God de Israëlieten verbiedt om nog langer sieraden te dragen. Ten tweede roepen de Israëlieten over het gouden kalf uit: *'Dit zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben.'* En ten derde wordt er **uitbundig feest** gevierd en slaat het volk helemaal los. Het is niet meer in bedwang te houden.

De Israëlieten vereerden het gouden kalf dus door te zeggen, dat het kalf hun de ware vrijheid had gegeven. Zij waren bevrijd uit hun **slavernij** en nu waren ze **vrij** om te feesten en te doen wat ze zelf wilden. Lang leve de vrijheid, lang leve de versieringen, lang leve het goud, lang leve het feest!

Deze trend kunnen we ook herkennen in onze samenleving. Mensen zwoegen door werk en verwachtingen, die van bovenaf opgelegd worden. Het is net een slavenbestaan. Maar de bevrijding van dit slavenbestaan is het **salaris** wat je krijgt en de **vrije tijdsbesteding**, waarin je kunt doen wat je zelf wilt. Alles kan en alles mag in onze maatschappij, zolang je elkaar maar nergens op aanspreekt. En als je geld hebt, is alles mogelijk. We leven van feest naar feest en **versieren** onszelf, onze huizen en onze levens, zodat het allemaal prachtig oogt. Maar ondertussen zien we dat het volk meer en meer **losgeslagen** is. Normen en waarden vervagen, de jeugd wordt steeds geweldadiger en de liefde verkilt. Het is gedaan met het gezag. Lang leve de vrijheid!

**Wat vereren wij?** Vereren wij niet misschien ook een klein beetje ons geld, onze hobby's, onze vrije tijdsbesteding, onze vakanties, onze idolen, onze feesten, etc.? Zijn dit onze goden die ons uit moeten leiden uit het slavenhuis van verveling en saaie arbeid? Of leidt God ons daaruit naar een vrij, maar verantwoordelijk leven, voor zijn Aangezicht? Dat zijn twee totaal verschillende wegen...

Mozes ziet dat het volk losgeslagen is en hij roept de trouwe mensen bij elkaar. Hij gebiedt ze om met het zwaard door het volk heen te gaan en iedereen te doden, die ze op hun weg tegenkomen. Vriend of vijand, vreemdeling of familielid, ze moeten iedereen doden. De Levieten geven gehoor aan de oproep van Mozes en voeren zijn bevel uit. **3000 Israëlieten sterven** op die dag.

Ik denk dat Gods hart ook vandaag de dag roept om **Levieten**. Wie slaat in deze maatschappij nog acht op de heiligheid van God? Denken we echt alles maar te kunnen doen wat we willen, los van God? Ik geloof dat God mensen zoekt, **die Hem vrezen**. Mensen, die Hem helemaal zijn toegewijd. Mensen, die branden van heilige passie voor God en die alles voor Hem overhebben. Niet dat we nu mensen moeten gaan doden. Dat is ten diepste helemaal niet het verlangen van God. Hij wil juist dat iedereen gered wordt.<sup>2</sup>

---

<sup>2</sup> 2 Petrus 3:9.

Maar de vraag is wel: wat zouden wij doen als wij in de schoenen van de Levieten zouden staan? Zouden we gehoorzaam zijn? Of storten we ons liever in het feestgedruis en roepen we dat **iedereen het zelf maar moet weten**, wat hij of zij doet?

Laten we nog een paar positievere tonen aanslaan. Bij de Sinaï werd de wet gegeven. Daarbij vonden 3000 Israëlieten de dood. Eeuwen later werd met **Shavuot** (Pinksterfeest) deze wetgeving gevierd door de Joden. Op die dag werd de **Heilige Geest uitgestort**. De Heilige Geest die de wet in ons hart komt schrijven. En bij deze gelegenheid vonden juist **3000 Joden het leven**. Zij bekeerden zich op de boodschap van apostel Petrus.<sup>3</sup>

Dit leert ons dat er iets veranderd is, sinds de komst van de Yeshua en de komst van de Heilige Geest. We hoeven niet meer tot afgodendienst te vervallen. Yeshua brengt ons goddelijk leven en door zijn Heilige Geest kan dit ook echt ons leven binnenkomen. Zo kunnen we het uithouden in Gods heilige sfeer, zonder de dood te vinden. De Heilige Geest gaat aan de slag om alle **afgoderij** uit ons leven **uit te bannen** en om onze verering helemaal op God Zelf te richten. Nodig Hem uit in je leven en geef Hem de ruimte om jou te veranderen. Dan zul je steeds zuiverder op God gericht raken.

Verder lezen we in dit gedeelte dat **Mozes als Middelaar** en Voorbidder optreedt bij God. God wil het hele volk van de Israëlieten vernietigen na het gouden kalf, maar Mozes pleit bij God voor het volk. Hij beroept zich op Gods heilige Naam en op Gods beloftes aan Abraham, Izak en Jakob. In Exodus 32:32 vraagt Mozes zelfs of God hem dan maar uit zijn Boek wil schrappen, in plaats van het volk. En deze voorbeden hebben effect. God besluit om toch verder te gaan met het volk, zij het onder strikte voorwaarden.

Hieruit kunnen we leren dat we bij God mogen **pleiten op zijn beloftes en heilige Naam**. Dit kan een groot verschil maken in onze levens en de levens van anderen, zelfs als het helemaal fout is gelopen. Maar het mooiste is dat **Yeshua** ook voor ons pleit bij de hemelse Vader, volgens Hebreeën 4:14-16 en 7:25. Hij is Degene die voor ons pleit en ervoor zorgt dat de hemelse Vader ons wil vergeven en met ons verder wil gaan. God stond Mozes niet toe om **uit het Boek (van het Leven) geschrapt** te worden voor het volk. Maar Yeshua stond Hij dat wel toe. Yeshua offerde daadwerkelijk zijn leven en Hij droeg de toorn van God in plaats van het volk. Zo was Hij de meerdere Mozes.

Wat hebben we nu geleerd?

1. Op bevoorrechte posities heb je extra nederigheid nodig
2. Ongeduld kan tot afgoderij leiden
3. Tijden van stilte en wachten zijn essentieel voor onze wandel met God
4. Pas op voor de verering van lagere dingen van God in plaats van God Zelf
5. Pas op voor de verering van geld, vrije tijdsbesteding en valse vrijheid
6. God zoekt mensen die Hem vrezen en alles voor Hem over hebben
7. We mogen bij God pleiten op zijn beloftes en heilige Naam
8. Yeshua en de Heilige Geest kunnen de afgoderij uit ons leven uitbannen

---

<sup>3</sup> Jeremia 31:33, Handelingen 2:41.